

Základní škola Mochov
Na Dolejšku 287, 250 87 Mochov

Základní škola Mochov Na Dolejšku 287, 250 87 Mochov	
<i>ORGANIZAČNÍ ŘÁD ŠKOLY</i>	
Krizový plán školy	
Spisový znak : 2.1	Č.j.: ZŠ-121/23
Schválila: Mgr. Andrea Koubíková	Projednáno na pedagogické radě dne: 28. 8. 2023
	Účinnost od: 1. 9. 2023
Změny ve směrnici budou prováděny formou číslovaných písemných dodatků.	

1. ÚVOD

Krizový plán školy je sestaven na základě charakteristik a doporučených postupů při řešení sociálně patologických jevů, které se mohou na základní škole objevit. Cílem krizového plánu je stanovit závazný postup pro všechny pracovníky školy v případech podezření či výskytu sociálně patologických jevů mezi žáky.

Základem pro jeho zpracování je Metodický pokyn MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č. j.: 21291/2010-28 a Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č. j.: 22294/2013-1.

V rámci prevence sociálně patologických jevů je třeba věnovat zvýšenou pozornost jakýmkoli změnám v chování či prospěchu, které se u jednotlivce nebo skupiny na škole vyskytnou.

- Pokud se týká jednotlivce, promluvit si s ním v bezpečném a chráněném prostředí a pokusit se zjistit příčinu změny. O zjištěných poznatcích informovat třídního učitele, příp. ředitele školy, metodika prevence, výchovného poradce.

- Pokud se změna týká celého kolektivu, přenechat šetření na metodikovi prevence. Třídní učitel o zjištěném stavu informuje zákonné zástupce žáků a s ohledem na situaci buď

individuálně, nebo prostřednictvím mimořádné rodičovské schůzky, zákonným zástupcům nabídne pomoc při řešení a doporučí poradenské zařízení. Rodiče žáků jsou pravidelně informováni o prospěchu a chování svých dětí.

Prevence je naší školou zajišťována celoročně podle Minimálního preventivního programu, se kterým jsou seznámeni učitelé, žáci a jejich zákonní zástupci. Minimální preventivní program je každoročně vyhodnocován. V prevenci rizikového chování se zaměřujeme na předcházení rozvoje rizik, která by mohla směřovat k přestupkům či dokonce k trestným činům.

2. KRIZOVÉ OBLASTI

2.1 Výskyt tabákových výrobků

Ve vnitřních i vnějších prostorách školy je zakázáno kouřit. Žák si je vědom, že porušením zákazu kouření se vyskytuje přísným kázeňským postihům podle školního řádu.

Postup při konzumaci tabákových výrobků ve škole:

1. Je-li žák ve škole přistižen při konzumaci tabákových výrobků, je nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Tabákový výrobek je nutné žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Pedagogický pracovník o události sepíše stručný zápis s vyjádřením žáka, který bude uložen v agendě metodika prevence.
4. V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel i písemně zákonného zástupce žáka.
5. V závažných případech, jestliže se jednání bude pakovat, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte.
6. Z konzumace tabákových výrobků jsou pro žáka vyvozena následující výchovná opatření:
 - a) přinesení cigaret, tabákových výrobků – důtka třídního učitele
 - b) prokázané kouření - důtka ředitele školy
 - c) prokázané kouření (opakovaně) – snížený stupeň z chování

2.2 Výskyt alkoholu

Postup při konzumaci alkoholu ve škole:

1. Je-li žák ve škole či školní akci přistižen při konzumaci alkoholu, je nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Alkohol je nutné žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí (bezprostřední ohrožení na zdraví a životě).
4. V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, pedagogický pracovník o události sepíše stručný zápis s vyjádřením žáka, který bude uložen v agendě metodika prevence a vyrozumí vedení školy.
6. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce žáka vyzve jej, aby si žáka neprodleně vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola OSPOD a vyčká jeho pokynů
8. Zákonnému zástupci ohlásí škola písemnou formou skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, že je žák další výuky schopen
9. V závažných případech, jestliže se jednání bude pakovat, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dítěte (§ 10 odst. 4 písmeno g) zákona 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí.
10. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
11. Z přinesení a konzumace alkoholu ve škole jsou pro žáka vyvozena následující výchovná opatření:
 - d) přinesení – důtka ředitele školy
 - e) prokázané požití alkoholu (1x) - snížený stupeň z chování
 - f) prokázané požití (opakovaně) – snížený stupeň z chování

Postup při nálezů alkoholu ve škole:

V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy alkohol, postupují takto:

- tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění chemické struktury

- o nálezu ihned uvědomí vedení školy
- nalezenou tekutinu uloží v ředitelně školy pro případ usvědčujícího důkazu
- zpracují stručný zápis o události

V případě, kdy pracovník školy zadrží u nějakého žáka alkohol, postupují takto:

- tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění chemické struktury
- o nálezu ihned uvědomí vedení školy
- o nálezu sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen (datum, místo a čas nálezu, jméno žáka, podpis žáka). Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy. Zápis je založen v agendě metodika prevence.
- O nálezu vyrozumí škola zákonného zástupce žáka, v případě opakování i OSPOD.
- V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a žák je intoxikovaný, je zmíněná tekutina předána přivolanému lékaři.

2.3 Návykové látky

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření a propagace OPL, a to bez ohledu na věk žáka. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

Postup při konzumaci OPL ve škole:

1. Je-li žák ve škole či školní akci přistižen při konzumaci OPL, je nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Návykovou látku je nutné žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí (bezprostřední ohrožení na zdraví a životě).
4. V případě, kdy je žák ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, pedagogický pracovník vyrozumí vedení školy a zajistí vyjádření žáka.
6. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce žáka a vyzve jej, aby si žáka neprodleně vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.

7. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola OSPOD a vyčká jeho pokynů.
8. Zákonnému zástupci ohlásí škola písemnou formou skutečnost, že žák konzumoval OPL i v případě, že je žák další výuky schopen
9. Současně splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dítěte a Policii ČR.
10. Z konzumace OPL je třeba vyvodit sankce. Je potřeba rozlišovat distributora od uživatele. Distribuce je trestným činem, konzumace porušením školního řádu.

Distribuce a nález OPL ve škole

Distribuce OPL je považována za protiprávní jednání, může být kvalifikována jako trestný čin, množství látky není rozhodující. Přechovávání OPL je také protiprávní jednání, může být kvalifikováno jako přestupek nebo trestný čin.

Postup při zajištění OPL ve škole

- Jestliže má pracovník školy podezření, že došlo k distribuci OPL ve škole, uvědomí neprodleně vedení školy a současně oznámí tuto skutečnost Policii ČR.
- Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let proti osobě mladší osobě 18 let, vyrozumí škola zákonného zástupce a OSPOD.

Nález OPL v prostorách školy

- Látka se nepodrobuje testům a pracovník ihned informuje vedení školy
- Za přítomnosti dalšího pracovníka se látka vloží do obálky, označí datem, časem a místem nálezu, přelepí, orazítkuje a uschová v trezoru.
- O nálezu vyrozumí škola Policii ČR

Nález u některého žáka

- Zabavená látka se nepodrobuje testu, o nálezu pracovník ihned uvědomí vedení školy.
- Za přítomnosti dalšího pracovníka se látka vloží do obálky, označí datem, časem a místem nálezu, přelepí, orazítkuje a uschová v trezoru.
- O nálezu vyrozumí škola zákonného zástupce žáka, a Policii ČR.
- O nálezu je sepsán stručný záznam (datum, místo a čas nálezu, jméno žáka, podpis žáka). Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy. Zápis je založen v agendě metodika prevence.

- V případě, že se látka našla u žáka, který se jí intoxikoval, je zmíněná látka předána přivolanému lékaři.

Postup při podezření, že žák má u sebe OPL

- Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, řešení spadá do kompetence Policie ČR.
- Škola neprodleně vyrozumí Policii ČR, zkontaktuje postup a informuje zákonného zástupce
- Žáka je třeba izolovat a do příjezdu policie ho mít pod dohledem.
- Pracovníci školy nesmí provádět osobní prohlídku a to ani prohlídku jeho věci.

Výchovná opatření při nález, distribuci, užívání, přechovávání OPL v prostoru, areálu školy, při akcích školy

- přinesené (1x) – důtka ředitele školy
- prokázané užití látky (1x) – 2. stupeň z chování
- prokázané užití látky (2x a více) – 3. stupeň z chování
- distribuce OPL je trestným činem, řeší jej příslušné oddělení Policie ČR

2.4 Záškoláctví

Třídní učitel by měl být nejpozději do 3 dnů informován od zákonných zástupců o důvodu nepřítomnosti žáka ve škole. Pokud tak neučiní, situaci lze klasifikovat jako záškoláctví. Přestupek je hodnocen různými stupni výchovných opatření.

2.5 Krádeže

Jde o protiprávní jednání, a jakmile se škola o takovém jednání dozví, bude tuto skutečnost řešit dle závažnosti situace:

-Uplatní proti žákovi výchovná opatření

-nahlásit případ orgánům činným v trestním řízení, nebo doporučí poškozenému (jeho rodičům, zákonnému zástupci), aby se na tyto orgány obrátil.

Je nutno vést žáky k všímavosti vůči svému okolí (v případě, že budou svědky takového jednání - krádeže), aby ohlásili tuto skutečnost třídnímu učiteli, řediteli školy, popřípadě jinému pedagogickému pracovníku školy.

2.6 Rasismus, xenofobie

Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu příslušníky těchto skupin nepřiměřeně nebo negativně hodnotí a případně (ve formě „tvrdého rasismu“) je i poškozuje.

Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojímány a v krajních případech může vést k jejich poškozování, což vyvolává protireakci.

Primární prevence rasismu a xenofobie:

Žákům je třeba zprostředkovávat demokratické hodnoty a principy lidských práv a tolerance. Také s nimi hovoříme o extremismu a o negativních spojených s minulostí a současností extremismu, rasismu, xenofobie a antisemitismu a možnostech sankcí za projevy extremismu a souvisejících jevů.

Doporučené postupy v případě zjištění rasismu či xenofobie

1. Je třeba zjistit hloubku extremistického přesvědčení u jednotlivců, případně vazby na extremistickou skupinu mimo školu. Zároveň je třeba zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
2. Je třeba okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky.
3. V případě zjištění hlouběji zakotvených postojů (opakované verbální či vizuální projevy s možným extremistickým podtextem, účast žáka v extremistické partě, užití násilí s extremistickým podtextem) informujeme rodiče a nabídneme jim spolupráci.
4. V případě závažných projevů (především násilných) informujeme Policii České republiky (podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost a na takto motivované vážnější formy násilí).

5. Ve výuce se zaměříme na výuku této problematiky, pozveme experty k diskuzi se žáky. Vzhledem k závažnosti tohoto tématu TU neprodleně zajistí bezpečnost případné oběti, dále oznámí skutečnost zák. zástupcům agresora i oběti a postupuje dle preventivního plánu proti šikaně, popř. informuje PČR dle závažnosti situace a případnému ohrožení bezpečí oběti. Přestupek je hodnocen různými stupni výchovných opatření. Pokud se jedná o propagaci bez konkrétní oběti, je potřeba informovat rodiče žáků, se žáky provést okamžitou intervenci na dané téma, pokud je situace mimo kontrolu, přizvat odpovědné a odborné instituce na pomoc s intervencí.

2.7 Vandalství

Dle školního řádu žák nesmí vědomě ničit majetek školy či někoho jiného. Při zjištění takové skutečnosti jsou neprodleně informováni zákonní zástupci. Žák (zákonní zástupci žáka) je povinen uhradit způsobenou škodu. Přestupek je hodnocen různými stupni výchovných opatření.

2.8 Podvod

Zpravidla jde o podvody typu falšování podpisu zákonných zástupců, klasifikace v žákovských knížkách, pracovních úkolů. Pokud jde o falšování podpisu na omluvence z důvodu nepřítomnosti žáka ve vyučování, je třeba tento přestupek klasifikovat jako záškoláctví (viz záškoláctví).

Tento přestupek je hodnocen různými stupni výchovných opatření.

2.9 Rizikové chování v dopravě

Jedná se o relativně novou formu rizikového chování z hlediska masového rozšíření. Toto rizikové chování lze definovat jako záměrné vystavování sebe nebo druhých nepřiměřeně vysokému riziku újmy na zdraví nebo dokonce přímému ohrožení života v rámci rizikové činnosti v dopravě.

Primární prevence rizikového chování v dopravě:

- 1) dopravní besedy v prostředí školní třídy – může vést policista, vyškolený pedagog,
- 2) použití multimediálních pomůcek – ilustrace prostřednictvím audiozáznamu, PC her, přehrávání scének, různých ilustrovaných materiálů (např. pro výuku dopravního značení)

3) praktický nácvik na dopravním hřišti,

4) exkurze (pracoviště dopravní policie, dopravní podnik aj.).

Doporučený postup při zjištění rizikového chování v dopravě:

- Problematice se věnuje ve velké míře 1. stupeň a dopravní výchova.
- Při zachycení signálu, že se žák (žáci) věnuje rizikovému chování v dopravě, okamžitě informovat rodiče, intervence na téma bezpečnost a ochrana zdraví, odpovědnost za svůj život a zdraví.

Vyučující, který daný fakt zjistí, informuje:

- třídního učitele
- metodika prevence
- výchovného poradce
- vedení školy
- zákonného zástupce
- v odůvodněných případech je dále možné kontaktovat OSPOD či Policii České republiky

2.10 Sexuálně rizikové chování

Sexuální rizikové chování je souborem projevů chování, které doprovázejí sexuální aktivity a současně vykazují pro jedince rizika v různých oblastech (zdravotní, sociální atd.). Lze sem zařadit např. nechráněný pohlavní styk při náhodné známosti, výrazně promiskuitní chování, rizikové sexuální praktiky, kombinace užívání návykových látek a rizikového sexu, sexuální zneužívání ve všech jeho formách, zveřejňování intimních fotografií na internetu či jejich zasílání mobilním telefonem apod.

Nepodceňujeme v oblasti prevence významnou úlohu sexuální výchovy. Je nutné motivovat žáky k vytvoření zdravých postojů v této oblasti. Je žádoucí, aby si žáci osvojili odpovědné chování, rozhodování a komunikaci v situacích souvisejících se sexuálním zdravím. Nebezpečí hrozí z hlediska celospolečenského v souvislosti s využíváním internetu, s komercializací sexu, sexuálním zneužíváním, zvyšuje se počet výskytu pohlavně přenosných chorob, narůstá počet HIV pozitivních, rozmáhá se homofobie.

K sexuální výchově přistupujeme systematicky, jelikož se jedná o dlouhodobé, záměrné, cílevědomé působení na žáka.

Primární prevence sexuálního chování:

- 1) preventivní programy přizpůsobit věku a vzdělání cílové skupiny
- 2) informovat o tom, co je sexuální zneužívání a rizikové sexuální chování
- 3) upozorňovat na práva dítěte a důstojnost člověka
- 4) podporovat tvorbu zdravých postojů k vlastnímu tělu, vztahům a sexuálnímu chování
- 5) minimalizovat projevy nesnášenlivosti, předsudky apod. v oblasti vztahů
- 6) zabezpečit spolupráci školy a rodiny
- 7) propojit zdravotní, sociální a výchovné intervence

Doporučené rady při zjištění sexuálně rizikového chování:

Situaci řeší v tomto pořadí:

- třídní učitel
- školní metodik prevence, výchovný poradce
- vedení školy
- zákonní zástupci žáka, žáci
- OSPOD
- další odborník (psycholog, sexuolog, psychoterapeut).

V případě, že se jedná o patologii rodiny, je vhodné doporučit psychoterapeutickou pomoc. Dospělý je povinen chránit a prosazovat nejlepší zájem dítěte. Zjištěné násilí páchané na dítěti (i sexuální) je povinen ohlásit Orgánům sociálně-právní ochrany dítěte (OSPOD) nebo na Policii ČR.

2.11 Poruchy příjmu potravy

Nemocem, které řadíme mezi poruchy příjmu potravy, se odborně říká mentální anorexie, bulimie a záchvatové přejídání. Tyto poruchy se nejčastěji objevují u dívek v adolescentním věku, mohou jimi trpět i chlapci. Bulimie a mentální anorexie se mohou vyskytovat každá zvlášť nebo i obě zároveň. Cesta k uzdravení není jednoduchá, málokterá dívka (chlapec) se dokáže z bludného kruhu dostat bez pomoci odborníků.

Príznaky:

- rychlé zhubnutí
- BMI index je 17,5 a méně
- zvracení s jakoukoliv argumentací
- vnímá sebe sama jako příliš tlustou/tlustého
- nespavost, nesoustředěnost
- při vzniku onemocnění před pubertou je tato opožděna či zastavena
- kožní problémy a zhoršená kvalita vlasů

Doporučené rady při podezření nebo zjištění onemocnění:

- 1) informovat třídního učitele, výchovného poradce, metodika prevence a následně třídní učitel informuje rodiče
- 2) rodiče informujeme vždy, když dítě výrazně zhubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací (stačí informace od vrstevníků)
- 3) pokud rodiče odmítají řešit situaci, je nutné se spojit s pediatrem, popř. OSPOD
- 4) doporučit nebo zprostředkovat kontakt s lékařem nebo psychologem

2.12 Týrání a zneužívání dětí

Pokud se objeví jakýkoli signál, že by dítě mohlo být týráno či zneužíváno, pokusit se zajistit výpovědi případných svědků, pokud žádní nejsou nebo jsou nevěrohodní, okamžitě kontaktovat příslušné orgány – OSPOD. Není nutný předchozí kontakt s rodiči, vždy je na prvním místě ochrana bezpečí dítěte. Je nezbytné postupovat velmi opatrně a citlivě s ohledem na závažnost podezření.

Fyzické týrání

Za fyzické (tělesné) týrání považujeme vědomé tělesné ublížení dítěti anebo nezabránění ublížení či utrpení dítěte, včetně úmyslného otrávení nebo udušení dítěte – pokud je jasné či existuje důvodné podezření, že zranění bylo způsobeno anebo mu vědomě nebylo zabráněno. Tělesné týrání se rozlišuje podle své povahy na aktivní a pasivní.

Príznaky a změny chování při fyzickém týrání:

- Poranění nebo popáleniny na kůži dítěte nevysvětlitelného původu, zvláště vyskytují-li se opakovaně.
- Nepravděpodobná zdůvodnění těchto poraněných dítětem, či o ně pečující dospělou osobou.
- Nechuť dítěte o těchto poraněních hovořit.
- Lysiny, pohmožděniny.
- Neochota dítěte odhalovat tělo (v teplých dnech), strach ze svlékání (před hodinou TV).
- Škrábance, vyražený nebo ulomený zub, natržený ušní boltec, opakované zlomeniny, poranění měkkých částí dutiny ústní.
- Strach z rodičů, neochota a rozladěnost před návratem domů.
- Sklon k sebetrýznění.
- Agresivita vůči ostatním.
- Útěky z domova, záškoláctví.
- Zhoršení (náhlé) prospěchu.
- Náhlá ztráta kamarádů (sociální izolace).
- Obtíže v sociální komunikaci, vyhýbavé chování.
- Snížené sebehodnocení dítěte.

Sexuální zneužívání dětí

Za sexuální zneužívání dětí je považováno jakékoli nepatřičné vystavení dítěte sexuálnímu kontaktu, činnosti či chování. Zahrnuje jakékoli sexuální dotýkání, styk či vykořisťování kýmkoli, komu bylo dítě svěřeno do péče, anebo kýmkoli, kdo se s dítětem dostal do nějakého kontaktu. Pohlavní zneužívání se dělí na dotykové a bez dotykové.

Príznaky sexuálního zneužívání dětí:

- Poranění, záněty pohlavních orgánů.

- Předčasné zahájení sexuálního života.
- Bolesti břicha.
- Noční pomočování.
- Poruchy příjmu potravy.
- Lítostivost, plačtivost.
- Smutek, apatie, deprese.
- Vztek, hněv, agrese.
- Po vyučování nespěchá domů.

Primární prevence zneužívání dětí:

Primární nespecifická prevence spočívá v posilování sebevědomí dítěte, schopnosti říci „ne“, podpoře funkčních sociálních vztahů aj. V rámci prevence by se škola měla zaměřit zejména na rozvoj schopnosti řešit konfliktní situace nenásilným a bezpečným způsobem. Děti by měly mít informace o nebezpečných situacích, kdo jim a jak může pomoci v případě ohrožení. *Primární prevence specifická* spočívá zejména v seznámení dětí s jejich právy a povinnostmi a to adekvátně jejich věku.

Děti by měly být seznámeny zejména s tím, že:

- domácí násilí má různé formy
- násilné chování v rodině není omluvitelné
- za násilí může ten, kde jej koná, protože si sám volí, jak se bude chovat
- každý má právo rozhodovat o sobě samém
- na koho se v rámci školy mohou obrátit se svými starostmi (školní psycholog, výchovný poradce, metodik prevence, třídní učitel, ten, komu dítě důvěřuje)
- jak říci NE
- jak vypadají zdravé a nezdravé vztahy
- proč si někdo nechá násilí líbit a nedokáže říci „Stop“
- jak zvládat vztek

Doporučené postupy při zjištění zneužívání dětí:

- 1) Při podezření, nebo když se dítě svěří pedagogovi a bude žádat pomoc, by měl učitel následné kroky diskutovat s výchovným poradcem, metodikem prevence, psychologem a ředitelem školy.
- 2) Vyšetření je vhodné přenechat odborníkům, kteří zjistí, zda se jedná o důvodné podezření.
- 3) Učitel by neměl nutit dítě mluvit o detailech, ale spíše mu naslouchat a zprostředkovat možnosti řešení situace. Pokud se dítě učiteli svěří nebo učiteli něco naznačí, učitel by měl dítěti naslouchat, snažit se mu porozumět, věřit mu. Po uskutečnění rozhovoru by si měl vše zapsat.
- 4) V procesu ochrany dítěte z pohledu pedagoga by také neměl chybět rozhovor s rodiči dítěte. Účelem tohoto rozhovoru není pouze informovat rodiče o problému, ale i o doplnění dosavadních informací a potvrzení podezření, že je dítěti v rodině ubližováno.
- 5) V kontaktu s rodiči by měl učitel postupovat maximálně opatrně, nevyslovovat žádné dohady ani obvinění. Rodičům pouze sdělí důvod obav o dítě, ale měl by se při tom vyhnout odkazům na sdělení samotného dítěte.
- 6) V případě, že je podezření pravdivé a dítě je v rodině skutečně ohroženo, je pravděpodobné, že budou rodiče reagovat agresivně a zaujmou obrannou pozici ještě dříve, než je podezření zcela vysloveno.
- 7) Pokud má pedagog podezření, že se násilí netýká jen dítěte, ale i jednoho z rodičů, je vhodné s ním hovořit také o samotě, bez potenciálního pachatele domácího násilí.
- 8) V případě, že se dítě stalo obětí zneužívání mimo rodinu, budou rodiče pravděpodobně reagovat odlišně. Budou spolupracovat a uvítají jakékoli aktivity zaměřené na prokázání zneužívání, ubližování a ochranu dítěte. Zjištění, že bylo jejich dítě fyzicky týráno, sexuálně zneužito je pro rodiče obrovský šok. Mohou prožívat návaly hněvu a agresivity spolu s pocity viny a selhání. V této situaci je vhodné jim doporučit návštěvu psychologa, jehož terapeutická první pomoc a péče je pro ně stejně důležitá, jako pro jejich dítě.

Syndrom CAN

Jedná se o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která je pro naši společnost nepřijatelná. Dítě nejčastěji poškozují jeho rodiče a další členové rodiny.

Změny v chování dítěte:

- celková stísněnost a nezáměr o dění kolem,
- zvýšená opatrnost v kontaktu s dospělými,

- úzkost a vyděšené reakce v přítomnosti konkrétních dospělých osob,
- zvýšená citová dráždivost a agresivní projevy na sebemenší podněty,
- váhání s odchodem domů po vyučování,
- sebepoškozování,
- útky z domova
- opakovaná zranění včetně zlomenin,
- modřiny a otoky,
- otisky různých předmětů a rukou na těle,
- trvalý hlad, podvýživa
- vyčerpanost

Primární prevence syndromu CAN

V případě zjištění syndromu CAN učitel nepostupuje sám, dle závažnosti informuje pediatra, OSPOD, místní oddělení Policie České republiky, či dalšími odborníky.

Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení.

Pokud má podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost na OSPOD.

V rámci všeobecné prevence je třeba zařadit tuto problematiku do výuky.

Je třeba žáky informovat o:

- dětských právech
- hranicích, které by neměl ani rodič překročit
- co dělat, pokud se dítě setká s prvními projevy týrání, zneužívání či zanedbávání
- tzv. tabu zónách na těle dítěte
- na koho se obrátit

Doporučené postupy při zjištění syndromu CAN:

1. Důležitá je všímavost pedagoga, zda dítě nese nějaké stopy týrání. Jde o změny chování žáka či o fyzické známky vypovídající o násilném zacházení s dítětem.

2. Pedagog by se měl vždy pokusit navázat s žákem osobní kontakt. Rozhovor s dítětem nemusí vést pouze třídní učitel, ale i jakýkoliv jiný zaměstnanec školy, kterému žák důvěřuje. Vystoupení týraného dítěte z anonymity je to nejtěžší, co po něm můžeme chtít!

3. Další informace je možné získat od spolužáků či sourozenců.

4. Ve většině případů je vhodné oslovit rodiče, kteří by měli okomentovat to, jak si vysvětlují problémy, které učitel u dítěte vyzoroval. Můžeme tak i zjistit, že skutečnou příčinou žákova neobvyklého chování je něco jiného než domácí týrání.

5. Pokud dítě samo přizná, že je týráno, nebo si tuto informaci učitel jinak potvrdí, je vhodné kontaktovat odborníky a kontaktovat OSPOD, případně místní oddělení Policie České republiky.

2.13 Negativní působení sekt

Jedná se o relativně novou a malou náboženskou skupinu. V tomto smyslu mohou být za sektu označovány jak malé křesťanské církve, tak téměř všechny nekřesťanské náboženské skupiny. Sektou rozumíme náboženskou společnost, v níž převažují autoritářství, uzavřenost a další sektářské tendence. Náboženská společnost, která zneužívá svých členů a poškozuje je. Rizikovým faktorem, který zvyšuje pravděpodobnost vyhledání sekty či jiné ohrožující skupiny, je u mladistvých touha po neobvyklém a zakázaném, snaha „dokázat“ svou hodnotu či odvahu nebezpečným chováním. Členství v sektě může být provázáno s vyšší pravděpodobností užíváním marihuany, alkoholu či sklonem k rizikovému sexuálnímu chování. Příznaky:

- Izolovanost, relativní uzavřenost
- Pocit výlučnosti
- Udržování nonkonformního opozičního postavení
- Změna v oblékání, chování Primární prevence negativního působení sekt
- Vždy naslouchat svým žákům, mít přehled o tom, jaké jsou mezi nimi aktuální informace.
- Nikdy striktně nekázat a neodsuzovat.
- Vyhybat se tabuizaci některých témat – mluvit se dá i o satanismu, jde jen o to, jak.

- Poskytovat co nejobektivnější informace za využití všech dostupných uvedených zdrojů.
- Nikdy nezesměšňovat a nedegradovat (nejen mediální) „idoly“.
- V případě podezření na konkrétní problém v okolí se snažit získat co nejvíce informací.
- V případě rozhodnutí jednat, snažit se konzultovat s odborníky.

Doporučené postupy při zjištění:

U každého podezření na výskyt osob ovlivněných novými náboženskými směry ve škole by měly být informovány tyto osoby:

- ředitel školy
- rodiče / zákonný zástupce ovlivněného žáka /
- třídní učitel

V odůvodněných případech je dále možné kontaktovat školního psychologa, metodika prevence, výchovného poradce, OSPOD či Policii České republiky. V případě rozhodnutí jednat, je nutné vše konzultovat s odborníky.

Pokud je rodina členem společenství se znaky sekty a není podezření na zanedbávání péče či jiný trestný čin vůči dítěti, není možné ze strany pedagoga ovlivnit zapojení dítěte do tohoto společenství. Pedagog si musí stanovit své cíle, kterých může ve své pomoci dosáhnout (zejména předávat informace o rizicích sekt, nerozbit s dítětem vzájemný vztah apod.).

2.14 Kyberšikana

Pokud je žák vystaven některé z forem soustavného obtěžování nebo napadání přes internet, mobilní telefon nebo přes sociální sítě (facebook), třídní učitel okamžitě informuje ředitele školy a školního metodika prevence. Zákonní zástupci jsou pozváni do školy a s jejich pomocí se snaží eliminovat možnost přístupu k žákovi (oběti) od agresora. Pokud je agresor neznámý, je v této situaci doporučeno řídit se **pravidly pro bezpečný pohyb na internetu** (také je lepší změnit telefonní číslo, adresu na facebooku, internetu, mailu či zvolit jinou sociální síť). Po určitou dobu se snažit vyhýbat těmto kontaktům. Pokud je agresor známý, je třeba informovat také zákonného zástupce agresora a vysvětlit mu, že jde v podstatě o trestný čin, který by měl být takto posuzován, pokud nebude s okamžitou platností ukončen. Pokud došlo k tomuto činu

v prostorách školy, bude přestupek hodnocen různými stupni výchovných opatření, v opačném případě je na zákonných zástupcích, zda případ nahlásí příslušným orgánům (policii ČR).

2.15 Prevence a řešení šikanování

V rámci prevence proti šikaně škola usiluje o vytváření bezpečného, spolupracujícího a respektujícího prostředí a za tím účelem:

- Podporuje solidaritu a toleranci
- Podporuje vědomí sounáležitosti
- Posiluje a vytváří podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit tříd a školy
- Podporuje spolupráci mezi dětmi a rozvíjí jejich vzájemný respekt
- Klade důraz na právní odpovědnost jedince a v tomto smyslu posiluje právní vědomí žáků
- Zajišťuje v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky zejména ve škole před vyučováním, o přestávkách, při pohybu žáků mimo školu- při školních akcích, a to především v prostorách, kde by mohlo k šikanování docházet
 - Zajišťuje, aby žáci i pedagogičtí pracovníci byli seznámeni s negativními důsledky šikanování a nepodceňovali zejména počáteční projevy šikanování
 - Zajistí doplňování školní knihovny o literaturu z oblasti problematiky násilného chování a šikanování.

Výchovná opatření při šikaně zjištěné v prostorách, areálu školy, při akcích školy – prokázaná šikana (dle závažnosti situace)

- a) napomenutí třídního učitele
- b) důtka třídního učitele
- c) důtka ředitele školy
- d) 2. a 3. stupeň z chování

Program proti šikanování

Program a jeho cíl:

Tento program je určen všem pedagogickým i nepedagogickým pracovníkům školy, žákům a jejich rodičům nebo zákonným zástupcům. Zaměřuje se na prevenci šikany a dále nabízí postupy, k šikanování řešit.

Cílem tohoto programu je vytvořit bezpečné, spolupracující a respektující prostředí zaměřené na oblast komunikace a vztahů mezi žáky na naší škole.

Prevence proti šikanování:

Základem prevence šikanování násilí ve škole je ŠVP (Školní vzdělávací program) a Minimální preventivní program, který vychází z Metodických pokynů MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škola školských zařízení, č.j. 24246/2008 a Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28.

- Zpracování prevence proti šikaně do školního řádu a s tím související dodržování školního řádu.
- Pravidelná školení pro metodičku prevence a výchovnou poradkyni.
- Vzdělávání, informovanost a systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti problematiky vytváření dobrých vztahů a zdravých norem chování ve třídách.
- Pravidelná setkání – třídní schůzky, konzultační hodiny...
- Informovanost (zpracováno podle Metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky, č.j. 24246/2008-6) pro žáky, učitele, rodiče - na nástěnkách školy, webových stránkách školy – školní řád, program proti šikanování
- Seznam zařízení zabývajících se primární prevencí v oblasti rizikového chování

Vymezení základních pojmů

Šikanování:

- jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, popřípadě skupinu žáků.

- spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem či skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

Projevy šikany:

Přímá podoba:

- zahrnuje fyzické útoky, vydírání, poškozování věcí, krádeže jiné osobě, útoky verbální (slovní), nadávky, vyhrožování, ponižování. (může mít formu sexuálního obtěžování až zneužívání)

Nepřímá podoba:

-projevuje se nápadným přehlížením a ignorováním žáka skupinou třídní nebo jinou
Nebezpečnost působení spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševním a tělesném zdraví.

Varovné signály šikanování:

Příklady nepřímých znaků šikanování u žáka:

- působí smutně, nešťastně, stísněně, stává se uzavřeným, mívá blízko k pláči
- o přestávkách je často osamocený, nemá kamarády, vyhledává blízkost učitelů
- při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- jeho prospěch se náhle a nevysvětlitelně zhoršuje
- má na těle modřiny, odřeniny, škrábance (nedovede je uspokojivě vysvětlit)
- odmítá vysvětlit poškození a případné ztráty věcí (používá nepravděpodobné výmluvy)
- mívá zašpiněný nebo poškozený oděv.
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole

Příklady přímých znaků šikanování:

Verbální znaky:

- posměšné poznámky na adresu žáka, urážení jeho rodičů
- nadávky, hrubé žerty
- pohoršující přezdívka
- vysmívání se slabostem (handicapům)
- násilné a manipulativní příkazy, zákazy mluvení s kamarády ...

Neverbální znaky:

- strkání, honění, kopání, údery-rány (nápadné, oběť neoplácí)
- nátlak-dávání peněžitých a jiných darů šikanujícímu (agresoři berou peníze, zbavují nebo ničí věci, přivlastňují si věci oběti, ničí nebo ukradnou učebnice a další školní pomůcky)

Motivy šikany:

Kdo a proč začíná šikanovat?

Ten, kdo chce být středem pozornosti, upoutat pozornost.

Ten, kdo zabíjí nudu, zkouší, co druhý vydrží.

Ten, kdo chce vykonat „něco velkého“.

Ten, kdo chce předejít svému týrání.

Zakrývání šikany:

Kdo a proč zakrývá šikanování?

Oběť. Od oběti lze těžko získat podrobnější a často objektivní informace. (pocit viny, úzkosti, strach)

Svědci. Svědci i oběť mohou vypovídání považovat za žalování.

Agresoři. Agresoři často vynalézavě lžou, používají falešné svědky, nutí oběti ke

lhaní nebo odvolání výpovědi.

Rodiče. Někteří rodiče agresorů chrání své děti za každou cenu. Někteří rodiče se obávají spolupracovat při vyšetřování.

Odpovědnost, trestní postih – šikana z pohledu paragrafů:

Škola:

Dle Školského zákona č. 561/2004 v souladu ustanovením § 29 Sb. je škola povinna zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování. Každý pracovník školy je povinen řídit se příslušnými pokyny a ustanoveními. Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádná opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení případně nepřekážení trestního činu dle § 167,168 trestního zákona, nadřování § 166, schvalování trestního činu § 165. Skutkovou podstatou účasti na trestném činu dle § 10 může jednání pedagogického pracovníka naplňovat v případě, že o chování žáků věděl a nezabránil spáchání trestného činu (nechal šikanovaného samotného mezi šikanujícími žáky apod.)

Žák-agresor, pachatel:

K trestní odpovědnosti mladších patnácti let nedochází, neznamená to však, že nemohou být postiženi rodiče. Nezletilý pachatel může být postižen nařízením ústavní výchovy, může být nad ním stanoven dohled.(JUDr. PhDr. Oldřich Choděra, převzato z Kolář Michal, Bolest

šikanování, Praha, Portál, 2001 s. 213-218. Upraveno podle www.poradenscentrum.cz)

Z hlediska trestního zákona může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestních činů či provinění podle: § 235 –vydírání, § 213 - omezování osobní svobody, § 137-útisku, § 221-224 - ublížení na zdraví, § 234-loupeže,

§ 197 – násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci

§ 157- poškozování cizí věci

Postup při odhalení šikany:

V případě oznámení a odhalení šikany bude postupováno následovně:

1. Případ bude oznámen ředitelce školy a metodičce prevence (v jedné osobě Mgr. Andree Koubíkové) a výchovné poradkyni Mgr. Věře Kašparové
2. Bude proveden diskretní rozhovor s oznamovatelem a s obětí či oběťmi.
3. Budou nalezeni vhodní svědci
4. Budou vedeny individuální nebo konfrontační rozhovory (ne oběť X agresor)
5. Bude zajištěna ochrana oběti (obětem).

6. Bude veden a písemně zaznamenán rozhovor s agresorem (agresory), popřípadě konfrontace s nimi.

7. O šikanování budou informováni rodiče. Na jednání s vedením školy budou rodiče agresora informováni o vzniklé situaci a možnostech ohledně potrestání žáka, jako jsou: běžná výchovná opatření – napomenutí, důtka třídního učitele, důtka ředitele školy, snížená známka z chování.

8. Budeme pracovat s agresorem (uvědomování si svého chování a z toho vyplývajících následků).

9. V případě potřeby bude zabezpečena oběti, ale i agresorovi odborná pomoc (PPP, psychoterapeut, psycholog, psychiatr, středisko výchovné péče ...)

10. Z důvodu nápravy situace bude potřeba pracovat s celým třídním kolektivem.

Postup v případě pokročilé šikany:

Při náhlém projevu („výbuchu“) brutálního skupinového násilí bude postupováno následovně:

1. Bude zajištěna bezprostřední ochrana oběti (obětí).
2. Bude na pomoc přivolán další pracovník (pracovníci) školy.
3. Bude zabráněno agresorům v domluvě na křivé výpovědi.
4. Bude věnována dostatečná péče oběti (podpora, uklidnění, ošetření, ...)
5. Čin bude nahlášen Policii ČR a OSPODu
6. Vyšetřování bude vést policie ČR.
7. Škola bude informovat rodiče či zákonné zástupce obou stran (oběti i agresora)
8. Škola doporučí ve spolupráci s oddělením péče o dítě rodičům či zákonným zástupcům dítěte případná výchovná opatření:
 - umístění dítěte (agresora) do pobytného oddělení SVP
 - realizace dobrovolného diagnostického pobytu žáka v diagnostickém ústavu
 - podání návrhu OSPODu k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření nebo ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu
9. Škola doporučí odbornou pomoc oběti a jejím rodičům (PPP, psychoterapeutická péče, psycholog, psychiatr, pediatr ...)

Informace pro žáky:

„Překonej strach a zajdi za učitelem, kterému důvěřuješ“

- třídní učitel
- ředitelka školy

- další pracovníci školy
- svěř se rodičům, kamarádovi

v případě, že nenajdeš odvahu říct to někomu z výše jmenovaných, zavolej na pražskou

Linku bezpečí: 800 155 155 (bezplatná linka)

Informace pro rodiče:

Koho kontaktovat?

Obrátit se můžete především na školu, ředitelku školy, třídní učitelku, výchovnou poradkyni a školní metodičku prevence:

Ředitelka školy:

Mgr. Andrea Koubíková

Tel.: 731 495 239

zs.mochov@seznam.cz

Výchovná poradkyně:

Mgr. Lenka Wildová

Tel.: 775 091 975

konzultační hodiny

pondělí 14.15 – 15.00

Školní metodička prevence

Mgr. Věra Kašparová

Tel.: 607 923 867

konzultační hodiny

pondělí 14.15 -15.00

Poradenští pracovníci školy se sejdou s žáky, rodiči i ostatními individuálně po předchozí domluvě nebo ve svých konzultačních hodinách.

Dále můžete kontaktovat:

Pedagogicko psychologická poradna Středočeského kraje:

Pracoviště: Praha-východ

Adresa: Sportovní 846/22, Praha-Vršovice

Vedoucí odloučeného pracoviště: PaedDr. Michaela Trávníčková

tel. 281 867 331

739 673 168

e-mail: prahavychod@pppsk.cz

Provozní doba:

Po 8:00 – 17:00

Út 8:00 - 16:00

St 8:00 – 17:00

Čt 8.00 - 15:00

Pá 8:00 - 14:00

Speciálně pedagogické centrum při ZŠ Brandýs n.L.

Stará Boleslav, Školní 291

Tel.: 326 911 286, 326 911 489

e-mail: spscb@seznam.cz

(objednání – čtvrtek 9.00-16.00)

Nejbližší SVP:

Výchovný ústav, středisko výchovné péče Klíčov, základní škola a střední škola

Sídlo: Čakovická 783/51, Praha 9 - Prosek, 190 00

Ředitel: Mgr. Patrik Matoušů

Telefon: 283 883 470-1, linka 24

matousu@klicov.cz

Středisko výchovné péče, dětský domov se školou, dětský domov a základní škola,

Dobřichovice

Pražská 151, Dobřichovice

Tel.:257 891 062

Dětský diagnostický ústav a ZŠ Praha 4

U Michelského lesa 222, Praha, Michle

Tel.: 241 724 245, 241 721 948

ddu.praha@volny.cz

Dětský domov se školou, středisko výchovné péče a základní škola

Býchory 152, 280 02 Kolín

Tel.: 321 798 616

<http://www.volny.cz/dvu-bychory>

Nejbližší klinický psycholog a pedopsychiatr:

Centrum zdravotní péče Jirny

Tel.: 228 805 800

Terapeutka, s.r.o. (pobočka Čelákovice)

Kollárova 208/3

Tel.: 773 831 844

Institut neuropsychiatrické péče (INEP)

Křižíkova 264/22 Praha Karlín

Tel.: 222 201 020

MuDr. Josef Dlabal –dětský a dorostový psychiatr.

Pod Pekařkou 563/10 Praha Podolí

Oddělení dětské psychiatrie – Thomayerova nemocnice

Vídeňská 818, Praha Krč

Tel.: 261 082 262

Nejbližší centrum poskytující systematickou psychoterapii:

Psychoterapie Anděl - Ambulance klinických psychologů a psychoterapeutů pro děti, dospívající a dospělé

Ostrovského 253/3, Praha 5 – Anděl,

Tel: 608 178 543

kontakt@psychoterapie-andel.cz, www.kulhanek-psychlog.cz

Psychoterapeutické centrum Gaudia

Jeseniova 47, 130 00 Praha 3 – Žižkov

Tel.: 773 993 036

info@gaudia.cz

Mgr. Barbora Hrušková

OSPOD:

Vedoucí oddělení sociálně-právní ochrany dětí

Jan Vaněk, DiS.,

Tel.: 326 653 805, 778 767 948

jan.vanek@brandysko.cz

Pracoviště Brandýs nad Labem

Bc. Renáta Auerova, DiS., - sociální prevence,

778 767 944, renata.auerova@brandysko.cz

Bc. Zuzana Moravcová -sociálně-právní ochrana dětí

326 653 818, 733 163 936, zuzana.moravcova@brandysko.cz

Policie České republiky

Obvodní oddělení Čelákovice

Prokopa Holého 1664, 250 88 Čelákovice

tel.:974 881 720, 602 305 883

pov.oo.celakovice@pcr.cz

vedoucí: npor. Mgr. Josef Zalabák

Policie České republiky

Krajské ředitelství policie Středočeského kraje

Oddělení tisku a prevence

por. Mgr. Markéta Johnová – preventista

tel: 974 876 207

mob. 607 405 100

e-mail: marketa.johnova@pcr.cz

V Mochově 28. 8. 2023

Mgr. Andrea Koubíková
ředitelka školy